

Rytoj sukanka 79 metai, kai Antano Smetonos vadovaujama Lietuvos Taryba, išrinkta Lietuvių konferencijoje, remdamasi tautų apsisprendimo teise, paskelbė atstatanti demokratiniiais pagrindais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi.

Su Valstybės švente, mieli kupiškėnai!

Vasario 16-oji - dar atšiaurus metas, tačiau tai jau antroji paskutiniojo žiemos mėnesio pusė. Gal todėl pavasario nuojauta tokia reali ir artima. Veikiausiai apie permainas pranašaujantį artėjančio pavasario dvelksmą prieš 79 metus mąstė ir mūsų didieji tautos vyrai - Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai, vadovaujami dr. J. Basanavičiaus, vasario 16-osios popietę susirinkę Lietuvių draugijos namuose. Tik tuomet už lango blizgėjo ne tik sniegas, bet ir sunkūs, kaustyti karvių batai bei durtuvų plienas. Realybė - greta. Kiekvienas iš šių didžiavirų bet kuriuo momentu galėjo būti pastatytas mirčiai prie sienos. Tačiau širdyse degė nenusakomas laisvės troškimas, kaip ir besiantinančio pavasario nuojauta. Ir tikėjimas - begalinis ir tvirtas - Lietuva turi būti laisva, nepriklausoma ir demokratiška.

Nuo tos dienos praėjo jau beveik aštuoni dešimtmečiai. Per tą laiką reikėjo ne tik įrodyti, bet ir savo krauju apginti Tėvynę. Kad išliktų. Trypiama nesugniužtų, kankinama neuždustų, kad ateitume prie kitos - 1990 m. kovo 11 dienos - jau ne tiek tautos apsisprendimo (jis buvo Vasario 16-ąją), kiek mūsų vie-

nybės dienos. Nors ir ją reikėjo įrodyti ir krauju ginti.

Šiandien, būdami laisvos ir nepriklausomos šalies piliečiai, besidžiaugdami Tėvynės gimimo diena, norime garsiai išsakyti: "Dieve, duok, kad niekada nebereiktų krauju ir kančiomis įrodyti tai, kas jau pasakyta prieš 79 metus - mūsų Tėvynė - laisva, nepriklausoma, demokratiška". Todėl, nulenkdami galvas žuvusiems už tautos laisvę, nusišypsokime gyviesiems - tegu mūsų šypsnyš bylos, kad esame visi vienos tautos vaikai. Juk tik jausdami vieni kitų pagalbą ir supratimą, paskyrę savo protą ir mintis vienam - kūrimo tikslui, galėsime be melo pažvelgti vieni kitiems į akis ir pakartoti O. Milašiaus žodžius: "Lietuva yra daugiau negu Tėvynė".

Minėdami jos svarbiausią šventę - Valstybės atkūrimo dieną, - prisiminkime anų laikų Nepriklausomybės akto signatarus, savanorius: ar mes turim teisę būti menkesni? Stiprinkime savo šalį dorais darbais, kilniais siekiais, įtvirtinkime nepriklausomybę. Tai mūsų gyvenimo pagrindas, mūsų garbė ir mūsų vaikų ateitis.

Rajono savivaldybės administracija

Dvidešimtojo amžiaus pradžios Lietuvos istorija glaudžiai susijusi su Antano Smetonos asmenybe ir veikla. Jau nuo 1905 metų jis tampa vienu aktyviausių Lietuvos politikų ir visuomenės veikėju, įvairių organizacijų ir renginių dalyviu. Iškilni jam padėjo tuometinės aplinkybės. Mat po 1863 metų sukilimo, kai Lietuvoje gyvenantys dvarininkai labai sparčiai lenkėjo arba rusėjo, svarbiausia lietuvių išlikimo tvirtove tampa valstiečių pirkiose išaugę vaikai. Būtent todėl kaimo terpėje turėjo rasti naujas politikas ir vadovus.

Šiame straipsnyje bus bandoma pateikti mažiau visuomeniškai žinomą Antano Smetonos gyvenimo ir veiklos faktų.

Būsimasis Lietuvos prezidentas gimė 1874 metų rugpjūčio 10 dieną Užulėnio kaime, Taurėnų valsčiuje, Ukmergės apskrityje. Jo tėvai Julija (Kartanavičiūtė) ir Jonas Smetonas buvo neturtingi valstiečiai, turėję vos 5 ha žemės. Dūminė pirkia ir ūkiniai pastatai buvo dengti šiaudais. Antanas šeimoje buvo šeštasis vaikas. Po jo tėvai dar susilaukė dukters Julijos.

Skaityti jį išmokė tėvas iš Švento Rašto. Mokslas mažajam Antanui patiko. Kurį laiką, kai namuose lankėsi siuvėjos, jis pramoko rašyti ir rusi-

DIDYSIS TAUTOS GAIVINTOJAS

"Jei tikrai norime būti savarankiški ir nepriklausomi, tai neklausykime paskalų, pramanytų ir nebūtų daiktų, kuriuos tyčia leidžia tie žmonės, kurie nenori, kad Lietuva būtų laisva, kad ji pataptų nors ir nedidelė, bet sveika ir tvirta valstybė".

Antanas SMETONA

kai. Siekdamas įgyti daugiau žinių, priprašė nuvežti į Taurėnų valsčiaus pradinę mokyklą. Čia įgyja lotynų ir graikų kalbų pradmenų. Norėdamas įstoti į gimnazijos ketvirtą klasę, išvyksta į Liepoją. Pusantrų metų mokosi pas vieną penktos klasės mokinį. Tuo laikotarpiu materialiai paremia brolis Motiejus, dirbantis Liepojos gamykloje. Tačiau šiai Antano svajonei nelemta išsipildyti. Į gimnaziją jis, kaip atvykęs valstietis, nepriimamas. Niekito kito nelieka tik išvažiuoti. Minties toliau mokytis neatsisako. 1891 metais įstoja į Palangos gimnazijos trečią klasę. Čionai, kaip ir mokymasis Ukmergėje, skaito draudžiamas lietuviškas knygas. Pagrindinis jų tiekėjas - "Dėdė" Ambrazaitis. Susipažįsta su vyskupu Antano Baranausko ir kunigo Antano Vienožinskio kūryba. Baigęs gimnaziją, gauna pirmo laipsnio pagyrimo lapą ir dvi vertingas knygas.

Toliau mokslus tęsia Mintaujoje. Čia susiranda nemažą būrį lietuvių puoselėtojų, kurių branduolį sudarė Jono Jablonskio šeima. Jono Jablonskis tampa jaunimui vienu didžiausių autoritetų. Jis pasiūlo mokslieviams slaptai įkurti "Kūdikio" draugiją. Draugijos nariai skaito lietuvišką spaudą, nagrinėja

(Nukeita į 2 psl.)

Mieli Kupiškio krašto žmonės!

Dvi datos - Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji - šio šimtmečio Lietuvos istorijoje išryškina mūsų tautos gyvavimo esmę - kovos už Nepriklausomybę ir pastangų ją stiprinti, puoselėti. Kuo labiau tolsta 1918-ųjų Vasario 16-oji, tuo labiau suvokiame, kad be jos nebūtų ir šiandienos, be jos Lietuvos vardą į pasaulio žemėlapij tikriausiai būtume galėję susigražinti tik Čechenijos kaina.

Sveikindama Jus šios svarbiausios mūsų Tėvynės šventės proga, linkiu visiems greičiau sulaukti dienos, kai Vasario 16-ąją kiekviena Lietuvos šeima sės prie šventinio stalo, sveikins vieni kitus, linkėdami klestėjimo ir valstybei, ir kiekvienam jos piliečiui.

Rasa RASTAUSKIENĖ
Seimo narė

"...mūsų jausmai, mūsų mintys, mūsų ryžtas ir veiksmai turi būti nukreipti į tai, kad neištirtume, o išliktume amžiams kompaktiška tauta, su savo nesudaryta kalba, su savo neiškreiptomis tradicijomis ir kultūra, su savo vientisa, nesuniokota žeme - teritorija.

Šiandien. Dabar ir visados".

J. Urbšys

Brangūs mokytojai! Su Vasario 16-ąją - Lietuvos valstybės atkūrimo diena!

Jums skirtą sveikinimą Vasario 16-osios - Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga pradėjęs Juozo Urbšio žodžiais, kreipiuos į visus, kurie ugdo ir puoselėja vaikus ir jaunimą - mūsų tautos ateitį.

Tikiuosi, kad Jūsų vedini jie deramai paminės didžiausios reikšmės įvykį Lietuvos istorijoje - Nepriklausomybės atkūrimo datą. 1918-ųjų metų vasario 16-oji buvo tarsi šviesos spindulys ankstyvo ryto prieblandoje, raiškus ženklas tos krypties, kuria Lietuva turi eiti.

Jau 79-eri metai Lietuva gina savo pasirinktą kelią - nepriklausomos ir demokratinės valstybės kelią. Daug aukų sudėta tame kelyje, daug vardų įrašyta į tautos kančių ir pergalių istoriją. Skaitykite, brangieji, kartu su savo mokiniais tautos istorijos puslapius. Kai dėsimės gėles arit Jono Basanavičiaus ir kitų Nepriklausomybės akto signatarų kapų, prie

Laisvės paminklo ar Nežinomo kario kapo. Kai aplankysime Lietuvos kariuomenės savanorių amžino poilsio vietas. Kai pagerbsime už nepriklausomybę žuvusių Lietuvos laisvės kovų dalyvių atminimą. Tikiuosi, kad nepamiršime ir gyvųjų.

Vasario 16-oji - tai ne vien paradų ir gėlių padėjimo diena. Tai - vilties ir pasitikėjimo savo ateitimi diena. Tegul ją lydį šventiniai meno kolektyvų koncertai, etnografinės vakaronės ir dailės darbų parodos. Mokytojų ir mokinių.

Ir iškilmėse, ir jaunatviškame šurmulyje būkime tą dieną kartu su savo ugdytiniais. Kartu su visa Lietuva.

Teikvėpia ši šventė Jums naujų jėgų ir optimizmo kuriant nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Su pagarba

Zigmantas ZINKEVIČIUS
Švietimo ir mokslo ministras

Brangi laisvės kaina

Visa tai, kas iškovota mūsų prosenelių ir tėvų krauju, vainikuojama Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1918 metais vasario 16 dienos aktais, turįs didžiulę reikšmę kiekvienam Lietuvos piliečiui.

Nelengvas buvo kelias į šį tautos apsisprendimą. Dar daugiau reikėjo ryžto ir pastangų nepriklausomybei įtvirtinti ir išsaugoti. Bolševikai puolė iš rytų, bermontininkai - iš vakarų, o lenkai - iš pietų. Šiomis sudėtingomis aplinkybėmis nepavyko išvengti ir klaidų. Viena jų buvo tai, kad manyta, jog Lietuvai kariuomenės nereikia, nes yra Tautų Sąjunga, kuri išspręs visas tarptautines problemas. Tačiau paaiškėjo, kad šiai Sąjungai mažai rūpi Lietuvos reikalai. Buvo paisoma tik didžiųjų valstybių interesų.

Jei tada Lietuva būtų ginusi nepriklausomybę ne tik savanorių jėgomis, bet pašaukusi visus jaunus vyrus, būtų pajėgusi apginti Vilnių ir jo kraštą nuo lenkų okupacijos. Deja, taip neatsitiko ir devyniolikai metų netekome Vilniaus, praradome dalį Suvalkų krašto. Bet Lietuva nepalūžo. Per trumpą tarpukario laikotarpį (20 metų) ji atsigavo, priartėjo prie vakarų valstybių gamybos lygio, garsėjo savo žemės ūkio produktais, sportininkais. O kokias karo nuniokotas, okupantų išgrobstyta tuo metu buvo mūsų šalis?! Tačiau greitai sugebėjo atkurti žemės ūkį, plėtė pramonę.

Apmaudu tik, kad džiaugtis laimėjimais ir nepriklausomybe teko neilgai. Didieji rytų ir vakarų kaimynai mūsų valstybę dalijosi kaip savo nuosavybę. 1940 metų birželio 15 dieną ji buvo vėl okupuota klastingo rytų kaimyno Sovietų Sąjungos. Tuometinė mūsų vyriausybė pasielgė nerūžtingai ir nepasipriešino okupantams. Tą jų klaidą turėjo ištaisyti partizaninis karas, kuris

parcikalavo daug aukų. Vien tik Kupiškio rajone žuvo daugiau nei 300 partizanų. Nors tikrų duomenų neturime ir neturėsime.

Beveik pusę šimtmečio Lietuvos nepriklausomybę minėjome su skausmu ir širdgėla tyliai kiekvienas savo širdyje, miško žemėnėse, kalėjimų kameroje, lagerių barakuose, tremtyje. Ilgi priespaudos dešimtmečiai nepriklausomybės atgavimo viltį siek tiek prislopino, bet daugelio žmonių širdyse dar ruseno tikėjimas, kad Lietuva prisikels. Šiems lūkesčiams buvo lemta išsipildyti. Pakilus Atgimimo bangai, 1990 metų kovo 11 dieną vėl išaušo nepriklausomybės aušra. Mūsų tauta pirmoji pasakė pasauliui: "Aš dar gyva ir turiu teisę būti laisva". Ir Lietuvos vardas nuskambėjo per visą Žemės rutulį, nustebino pasaulį lietuvių ryžtas ir entuziazmas gyventi laisvai, be niekieno nurodymų ir diktato.

Tačiau 50 metų trukusios okupacijos pasekmės juntame ir dabar. Svetimšalių priespauda suluošino žmonių dvasią. Liko skausmingi randai. Matyt, dar daug metų prireiks, kol apsišvarinsime nuo sovietinės mąstysenos ir ideologijos reliktų. Ir tai visiškai suprantama. Nėra ko norėti žaizdas užgydyti per kelierius metus, bet iš pasirinkto laisvės kelio niekas mūsų jau neištums.

Šiame šimtmetyje mes, lietuviai, net du kartus patvirtinome pasauliui, kad čia buvome, esame ir būsim amžinai. Už laisvę sumokėję pačią brangiausią kainą - gyvybėmis ir krauju, atgal nebesitrauksime. Ką iškovojome, privalom išsaugoti. Kito pasirinkimo neturim.

Vytautas MAKUTĖNAS
LPKTS Kupiškio rajono skyriaus tarybos narys

(Atkelta iš 1 psl.)

praeties įvykius, jų pasekmes, apibendrina perskaitytus straipsnius ir pasisakymus. Antanas aktyviai įsijungia į draugijos veiklą, nepraleidžia nei vieno renginio, su draugais ruošia slaptus lietuviškus vaidinimus, pirma kartą kuria rimtesnius eilėraščius ir apsakymus.

Rusų vyriausybė, turėdama tikslą kuo greičiau lietuvius surusinti, įveda naują tvarką - prieš pamokas lietuvių mokiniams rusiškai melstis. Pirmasis tai daryti atsisako trečios klasės mokinys Juozukas Tūbelis, vėliau tapęs nepriklausomos Lietuvos ministru pirmininku. Už tokį poelgį aktyviausi pasipriešinimo dalyviai iš mokyklos pašalinami. Tarp jų ir A. Smetona, kaip vienas iš protesto organizatorių. Į Mintojos gimnaziją nebegrįžta. Įstoja į Petrapilio devintą gimnaziją, kurią 1897 metais baigia. Tuo neapsiriboją. Pradedą studijas šio miesto teisės fakultete. Nors jį labiau traukia filosofija ir filologija, teisės mokslo imasi todėl, kad lietuviams teisininkams galima įsidarbinti Lietuvoje. Už dalyvavimą studentų neramumuose ir lietuviškos spaudos platinimą iš šio universiteto dukart pašalinamas, bet studijas įstengia sėkmingai baigti. Gauna antro laipsnio juristo diplomą.

Po mokslų grįžta į Lietuvą ir apsigyvena Vilniuje. Vertėjo darbą pasiūlo Petras Vileišis. 1903 metais pradeda dirbti tarnautoju Vilniaus žemės ūkio banke. Po metų kuria šeimą. Veda panevėžietę Sofiją Chodokauskaitę. Tais pačiais 1904 metais, įkūrus Vilniaus lietuvių šalpos draugiją, išrenkamas vienu jos vadovų.

1905 metais Didžiąjame Vilniaus seime A. Smetonai patikima būti prezidento nariu. Kartu su Jonu Jablonskiu ir Povilu Višinskiu redaguoja "Lietuvos ūkininko" savaitraštį, drauge su kunigu Juozu Tumu - Vaižgantu dirba "Vilniaus žinių" redakcijoje. Kai pritrūkus lėšų šis laikraštis uždaromas ir jo vietoje įsteigiamas "Vilties" dienraštis, pereina į jį. Kiekvienam numeriui parašo po vedamąjį straipsnį. 1913-1914 metais įkuria iliustruotą

DIDYSIS TAUTOS GAIVINTOJAS

"Vairo" laikraštį.

Skirtingai nuo didelio būrio Lietuvos inteligentų, prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, A. Smetona lieka Lietuvoje. Jau 1914 metais suorganizuoja "Lietuvių komitetą" nuo karo nukentėjusiems šelpti". Dirba vicepirmininku, vėliau - pirmininku. Nuo šio momento tampa aktyviu Lietuvos politikos formuotoju. Nepasitenkindamas vien šio komiteto veikla, įkuria lietuvių politikų būrelį, kuris atstovauja lietuvių interesams ir gina jų teises.

1916 metais Antanas Smetona lietuvių politikos reikalais su keliais bendraminčiais vyksta į Šveicariją, kur bandoma išsiaiškinti realias Lietuvos galimybes tapti nepriklausoma valstybe.

1917 m. rugsėjo 6 d. okupacinė vokiečių valdžia išleisti "Lietuvos aidą". Jo redaktorius - leidėjas - Antanas Smetona. Jau pirmajame laikraščio numeryje pateikiama mintis, kad tauta turi būti nepriklausoma, nes yra pripažįstama tautų teisė į apsisprendimą. Šį teiginį savo straipsniuose ir kalbose jis nepaliaujamai akcentuoja.

1917 m. rugpjūčio 1-4 d. Vilniuje įvykusiuose organizacinio komiteto posėdžiuose svarbiausius pranešimus parengia A. Smetona. Pagrindinė jų tezė - nepriklausomybė etnografinėse ribose. Tai jau labai aiškus savarankiškos Lietuvos valstybės vizijos pateikimas. Jeigu kol kas nebus įmanoma tai padaryti, tai nors dalinis savarankiškumas turi būti išreikalaujamas iš vokiečių.

A. Smetonos nusistatymas aiškus - sukurti Lietuvos valstybę (nors laikinai ir Vokietijos sudėtyje) ir atsiskirti nuo Rusijos imperijos. Ši nuostata užsienyje jam pelnė provokiško kurso šalininko vardą.

1917 m. rugsėjo 18-23 d. Vilniuje sušauktoje lietuvių konferencijoje buvo išrinkta krašto (o pačių lietuvių veikėjų vadinta Lietuvos) Taryba. Joje iš-

siskyrė dešiniųjų arba A. Smetonos bei jo šalininkų orientacija Vokietijos link. Krašto Tarybos pirmininku išrenkamas A. Smetona.

Vokietija planavo pasienyje su Rusija sukurti naujas, priklausomas valstybes, suteikiant joms tam tikrą savi-valdą. Todėl Berlynas krašto Tarybos nariams leido deklaruoti savarankiškumą. Taryba savo pareiškimu turėjo pasižadėti, kad Lietuva su Vokietija bus susieta tvirta ir amžina sąjunga, pagrįsta keturiomis konvencijomis: karine, muitų, finansų ir susisiekimo. Tokį Vokietijos reikalavimą buvo nuspręsta patenkinti. Gruodžio 13-15 dienomis Lietuvos Taryba prašo Vokietiją pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, bet ji to nesirengia daryti.

1918 m. sausio 8 d. Taryba priima nutarimą beveik sutampantį su vasario 16 d. tekstu ir skelbiantį Lietuvos nepriklausomybę be pasižadėjimų Vokietijai. A. Smetona griežtai prieštarauja bijodamas, kad Taryba nebūtų uždrausta.

Tarybos viduje kyla krizė, kuri trunka iki pat vasario 15 d. Vis dėlto vasario 16 d. pasiekiamas kompromisas. Lietuvos Taryba, pirmininkaujant J. Basanavičiui, kreipiasi į Rusijos, Vokietijos ir kitų šalių vyriausybes su pareiškimu: "Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis". Minėtą pareiškimą pasirašė visi dvidešimt Lietuvos Tarybos narių.

Žinoma, Vasario 16-osios aktas Lietuvos valstybės nesukūrė. Tačiau Taryboje ir už jos prasidėjo procesas dėl Nepriklausomybės akto įgyvendinimo.

Aušra JONUŠYTĖ
Kupiškio etnografijos
muziejaus specialistė

Str. autorės reprodukcija

Minint Lietuvos kariuomenės dieną Panevėžyje, karius pasveikino Prezidentas A. Smetona (pirmas iš kairės).

ISTORIJS PUSLAPIAI

Partizanų kovos Subačiaus valsčiuje

(Pabaiga, pradžia Nr. 12)

Netoli Subačiaus, prie Pavaškių, susitelkę nedidelis 7 vyrų partizanų būrys, nepanoręs jungtis į Šilo būrį. Jie Šilo buvo perspėti, bet vis tiek nesutiko jungtis, ir 1945 metų pradžioje miške prie laužo juos apsupo Subačiaus skrebai ir visus septynis nušovė.

Netoli Surdegio susikūrė Juozo Valonio būrys, kuris pirmas įsijungė į Šarūno rinktinę 1945 m. Subačiaus valsčius priklausė Gražinos kuopai, kuopos vadas - Jonas Stankevičius - Dėdė. "Merkio" būrys buvo gana drausmingas ir žmonių gerbiamas. Jie vengė veltis į stambesnius mūšius, kad nenukentėtų vietos žmonės. Šarūno rinktinės stambiausia operacija - du kartus užėmė Troškūnų miestelį, valsčių.

1947 metais Gedimino kuopos uždavinys buvo trukdyti rinkimus. Užpultas ir sunaikintas dvi rinkimų apylinkės. Merkio vadovaujamas būrys pavadintas Vytenio vardu, ir nuo 1948 metų tapo rinkine, o jos vadu - Merkys. Jis

agento klasingai nušautas į nugarą 1952 m. sausio 27 d.

Dar Subačiaus valsčiuje veikė nedidelis partizanų būrys, vadovaujamas Samuolio - Juodo pono. Samuolis per įgulos siautėjimą 1947 m. Bigailių dupe buvo nukautas.

1947 m. balandžio 2 d. įkurta Algimanto apygarda, - visi subačiaiai apygardai buvo pavaldūs. Subačiaus valsčiuje žuvo 123 partizanai (yra sudaryti sąrašai). Iš šio valsčiaus ištrėmta apie 1800, suimta apie 350 žmonių. Sušaudyta beginklių apie 72, sudeginta 31 pastatas.

Tai tiek nukentėjo Subačiaus valsčius nuo komunistinio genocido. Apie vokiečių fašistinį genocidą neturiu žinių, tik žinau, kad Subačiaus valsčiuje lietuvių mažai nukentėjo; žydų tautybės žmonių sunaikinta nemažai, bet tikrų žinių neturiu.

Antanas ŠIMĖNAS

ALDONA KLIMAVIČIENĖ LIETUVA

*Tu - brangiausias man pasauly žemės kraštas!
Tu - puikiausias iš puikiausiųjų kraštų!
Tavo naktys... Ir žvaigždėtas dangaus raštas -
Niekas niekur tokio kito nerastų.*

*Iki ašarų man širdį sugraudina
Lygumų Tavo idilija tyli.
Pravirkstu prie tyliai ošiančio pušyno,
Kai paklausia: "Šitą kraštą ar myli?"*

*Kurgi rasiu aš pasauly tokį kitą
Puikų kraštą - su piliakalniiais šventais?
Tos legendos man širdyje įrašytos
Krauju, laistytu ties Nemuno krantais.*

*Kerų veidrodžiu pavirsta visas kraštas,
Kai nurimsta vakarais mūs ežerai.
Ir danguj, ir ežeruos žvaigždynų raštas -
Visas kraštas, visa žemė lyg kerai.*

*Nesiūbuoja rūsčios bangos ežeruose.
Jų gelmėse illsis žvaigždės ir dangus,
Kaip neskęst ir nesvajot nakties keruose,
Kad brangiausias mano kraštas toks gražus?!*

*O tos upės, tyliai tekančios per lauką,
Švelniai kvepiantį žiedais ir medumi,
Kur auksinio javo varpos mariom plauko
Po taip mėlynu švenčiausiu dangumi.*

*Lietuva! Tu - gražiausias man pasauly žemės
kraštas!*

*Tu - puikiausias iš puikiausiųjų kraštų!
Tavo naktys... Ir žvaigždėtas dangaus raštas -
Niekas niekur tokio kito nerastų.*

Valstybės gimtadienį pasitinkant

Rytoj eilinį kartą minėsime Lietuvos gimtadienį. Šį ypatingos svarbos įvykį mūsų šalies istorijoje pažymim (sovietmečiu tai darydavom slapta) nuo 1918 metų vasario 16 dienos, kai Lietuvos Taryba paskelbė atkurianti Lietuvos nepriklausomybę. Tų pačių metų lapkričio 11 dieną buvo patvirtinta ir pirmoji Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė. Keturi jos nariai - M. Yčas, V. Stašinskas, J. Tūbelis ir A. Voldemaras - priklausė Tautininkų sąjungai. 1919 m. balandžio 4 d. A. Smetona išrenkamas pirmuoju Lietuvos Respublikos Prezidentu.

Kad ir kaip prieštarai vertintume šio žymaus politiko ir visuomenės veikėjo asmenybę bei politines nuostatas, jo valdymo metais mūsų maža valstybė pasiekė reikšmingų laimėjimų. Lietuvos kultūrinis, materialinis ir ekonominis gyvenimas buvo galutinai perorientuotas iš Rytų į Vakarų. Sparčiai vystėsi žemės ūkis, susikūrė naujos gamybos šakos. Tačiau didžiausias Prezidento nuopelnas - valstybingumo ir pasitikėjimo savimi kaip tauta, pajėgiantis save valdyti, nuoseklus ugdymas.

"O kam iš viso Lietuvai reikalingas Antanas Smetona?" - klausia filosofas A. J. Greimas. Į šį klausimą jis ir atsako: "Tam, kad visi dar net iki šiol galėtų jį neigti ir kad jisai savo pastovumu galėtų teigti Lietuvos nepriklausomybę".

Ilgį mūsų šalies okupacijos dešimtmečiai nepajėgė užgesinti giliai žmonių širdyse glūdėjusio patriotinio sąjūdžio tvarkytis savarankiškai, nesugebėjo nuslopinti pasididžiavimo savo šalies praeitimi jausmo. Atgimimo banga vėl prikėlė Lietuvą naujam gyvenimui. Prieš septynerius metus atkūrė Nepriklausomybę tvirtai ir viešai pasauliui ištarėm: lietuviams esame mes gimę, lietuviams turime ir būt. Tad ir dabar nevalia teršti savo tautos nedorais darbais. Galbūt naujųjų valstybės vadovų pastangomis (duok, Dieve, kad taip būtų!) pavyks pasiekti persilaužimą visose gyvenimo srityse. Juk nuo to, kaip mes dirbsime ir elgsimės, tokį Lietuvai įvaizdį sukursime kitoms pasaulio tautoms.

Taigi ateikime į Lietuvos gimtadienį su šypsena, gerai nusiteikę, nebūkim piktai ir abejingi. Mylėkim savo Tėvynę ir vienas kitą!

Povilas NARBUTAS
Lietuvių tautininkų sąjungos Kupiškio rajono
skryiaus valdybos pirmininkas

Nuotraukose: "Algimanto" apygardos partizanai.

Taryba merui suteikė naujų įgaliojimų

Vasario 11 d. įvyko neeilinis rajono tarybos posėdis. Jame nuspręsta pakeisti rajono tarybos 1997 m. sausio 22 d. sprendimo "Dėl smulkaus ir vidutinio verslo kreditavimo nuostatų" 3 punktą. Meras įgaliotas pasirašyti smulkaus ir vidutinio verslo kreditavimo sutartį su banku, kuris kreditavimą vykdytų pagal patvirtintų nuostatų lengvatinų paskolų skyrimo kriterijus (užstatą vertina bankas) ir už kreditavimo pa-

slaugas imtų ne daugiau kaip 3 proc. nuo išduoto kredito sumos.

Posėdyje patikslintos ir šių metų kai kurios rajono biudžeto išlaidos. Papildyti mero įgaliojimai, suteikiant teisę jam persikirstyti asignavimų ribose paprastąsias ir nepaprastąsias išlaidas. Tarybos nariai taip pat svarstė galimybę pasinaudoti vietine televizija priešrinkiminei agitacijai.

Judita GIEDRYTĖ

Metai nauji - rūpesčiai įprasti

Antradienį, vasario 11 d., Kupiškio kultūros namuose šurmuliavo į metinį ataskaitinį susirinkimą suvažiavę rajono ūkininkai.

Buvo išklaudytos Lietuvos ūkininkų sąjungos rajono skyriaus tarybos pirmininko A. Bidlauskio, revizijos komisijos ataskaitos. Kalbėjo tarybos nariai, produkcijos perdirbimo įmonių, draudimo įstaigų, rajono žemės ūkio valdybos, konsultavimo tarnybos biuro atstovai. Dalyvavo ir minčių pareiškė rajono meras V. Mockus, Seimo narys A. Vaižmužis.

Ūkininkų sąjungos skyriui šiuo metu priklauso 666 nariai, o žemės nuosavybę yra atgavę beveik 4 tūkst. rajono gyventojų. Kaip turi dirbti skyrius, kad gausėtų narių gretos, kad didėtų pasitikėjimas ūkininkais? Ką ūkininkai savo labui gali nuveikti patys, o ko turi pareikalauti iš

valdžios, iš kitų ūkio partnerių? Kaip suaktyvinti "Kupiškio ūkininko" kooperatinės bendrovės veiklą, kokiomis kryptimis geriausia kooperuotis, remiantis užsienio šalių, kaimynų iš kitų rajonų patirtimi?

Šiuos ir daugelį kitų klausimų aptarė susirinkusieji. O bėdas vardijo senas, kaip ir ankstesniais metais: perdirbėjai veltuoja sumokėti produkcijos augintojams, ūkininkams stinga informacijos apie rinkos svyravimus, verkiant būtinos nepriklausomos tyrimų laboratorijos, valdžia neskuba rengti žemės ūkio vystymo strategijos, pagąsdina nemokėsianti subsidijų.

Susirinkime atnaujinta skyriaus taryba, priimtas nutarimas. Ūkininkams koncertavo iš Antašavos atvykę saviveiklininkai.

Agnė EIGIRDAITĖ

ŽINIOS IŠ MOKYKLŲ

Mokykla yra tam tikra visuomenės dalelė - bendrija, kurią sudaro mokiniai, mokytojai ir tėvai. Jų bendras tikslas - brandinti jauną žmogų. Mes jau seniai supratome, kad lengviau žengti žingsnį į tobulėjimą, kai visa mokyklos bendruomenė eina tvirtai susikabinusi rankomis. Tuo įsitikinome rengdami pirmūnų šventes, bendrus klasės renginius, išvykas, tėvų susirinkimus.

Neseniai visa tai pabandėme sujungti į vieną visumą ir giliau panagrinėti kai kurias mokymo ir mokymosi problemas. Tuo tikslu paskelbėm mokyklos bendruomenės savaitę "Mūsų vaikai - mūsų rūpestis". Siekėm šia tema parengti projektą, kuriame būtų galima parodyti, kas mokykloje gera, kas tęstina ir kokios problemos išskyla, kaip jas išspręsti.

Dar prieš tą savaitę sukvietėme visų klasių tėvų komitetų pirmininkus ir įpareigojome juos kartu su tėvais ir klasės auklėtoju parengti klasės projektą. Savaitės renginiai prasidėjo pirmadienį visų klasių tėvų susirinkimais. Džiaugėmės tų klasių kolektyvais, kurie noriai atvyko ir sprendė ne tik klasės, bet ir mokyklos problemas. Taip gimė klasės projektėliai. Antradienį, po pamokų, į aktų salę skubėjo V-IX klasių mokiniai, jų tėveliai ir mokytojai į susitikimą su rajono savivaldybės policijos nepilnamečių reikalų inspektoriams, o trečiadienį IX-XII klasių moksleiviai, jų tėvai ir mokytojai susitiko su rajono centrinės ligoninės vyr. gydytojo pavaduotojos R. Ramanauskienės vadovaujama būreliu medikų. Po susitikimo visi išsiskirstė į grupes: dirbo gydytojas narkologas, ginekologas, psichologas.

Ketvirtadienį, pamokoms pasibaigus, mokiniai rengė projektą "Mūsų mokykla - mūsų rūpestis". Jei pirmokų - ketvirtokų projektėliai buvo spalvingas, tai devintokų - dvyliktokų - labai prasingas, brandus, nurodantis veiklos kryptis.

Kol visas tas minėtas dienas vyko susitikimai, renginiai, tėvai lankė-

si pamokose ir dar valandą po pamokų galėjo bendrauti, susitikti su bet kuriuo mokytoju ar vadovu. Labai dėkingi tėvams, kurie pabuvo ne vienoje pamokoje, pateikė pasiūlymų, pageidavimų.

O penktadienį klasių atstovai - mokiniai, tėvai ir klasės auklėtojai - susirinko aktų salėn į baigiamąją šventės vakarą. Nors vaišių stalas žadėjo linksmybes, ir visi tikėjosi gautinį projektą pateikti per 10-15 min., tačiau mokyklos direktorius Stanislavas Rugaitis šypsodamasis skirstė laiką: po 45 min. paralelių ir bendrų klasių grupėms. Visi dirbo nuoširdžiai, atsakingai ir tos pusantros valandos labai stigo. Susirinkusios salėn darbo grupės mokyklos tarybai pateikė savo projektus. Na, o sujungti į vieną mokinių parduotus projektus mokyklos tarybos nariams prireikė dar vieno susijimo.

Prie kavos puodelio smagiai šnekėjosi ir mokiniai, ir tėvai, ir mokytojai. Malonu buvo žiūrėti į juos, draugėn susijusius, suradusius bendrą kalbą. Skirstėmės namo dėkodami vieni kitiems už šventę. Jos dalyviai ir organizatoriai buvome visi: ir mokytojai, ir tėvai, ir mokiniai. Skirstėmės manydami, kad ne tik ši savaitė turi vienyti mus visus, o visą laiką, dirbdami ranka rankon, lengviau žengtume į gerą ateities mokyklą.

Nuaidėjus šventės renginiams, noriu padėkoti tiems klasių auklėtojams, tėvams ir mokiniams, kurie nuoširdžiai prisidėjo prie tos savaitės darbo. Nuoširdų ačiū tariau mokyklos tarybos nariams gyd. R. Ramanauskienei ir tarytojui S. Bunevičiui, dujų pilstymo stoties viršininkui B. Tekučiai, organizavusiems susitikimus. Ir dar noriu pridurti - lankykimės mokykloje, pamokose ne tik per tokias savaites, bet ir kitomis dienomis. Čia visų mūsų - antrieji namai.

Zita NAVACKIENĖ
Kupiškio P. Matulionio
vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

NUOMONĖ

Supančiotom kojom toli nenuėisi

Kiekvieno žmogaus gyvenime gana dažnai pasitaiko atvejų, kai tenka susidurti su neteisybe. Šis sovietmečio reliktas jau taip įaugo į kraują, kad jo beveik ir nebepastebim. O jeigu dar skriaudžiamas kitas, tai dėkojam Dievui, kad ne mums šiandien bloga. Bet visi vienaip turim suprasti, jog toliau gyventi tarsi užrištomis akimis negalima. Jei galvosim vien tik apie save ir nekreipsim dėmesio į kitų bėdas, tai ryt ar poryt ir mums pasidarys nepakenčiama.

Šiuos samprotavimus pailiustruosiu tokiu pavyzdžiu. Anądien gaunam sąskaitą už šaltą vandenį per mėnesį vienam žmogui mokėti po 30 Lt. Didžiausiam neišmanėliui aišku, kad 5 žmonių šeima per mėnesį tokio vandens negali sunaudoti už 150 Lt. Tačiau mes neprotuojam. Tyliai paburbam ir mokam: vieną mėnesį, antrą, trečią, kol pagaliau sukrapštom šiek tiek pinigų vandens apskaitos skaitikliui įsirengti. O tada jau mums visai nerūpi, kad vargingiau gyvenantis kaimynas, kuris tokio prietaiso neišgali nusipirkti, turi mokėti dar daugiau, kad jis ne dėl savo kaltės tampa skolninku ir dėl to už šildymą negauna kompensacijos. Tad ar nevertėtų vienaip ar kitaip jau dabar spręsti skolninkų klausimą, nes vis vien teks skolas padengti, galbūt visų mūsų pinigais iš rajono biudžeto. Juk neišmesime gatvę šeimų su mažais vaikais, kurių į skolas įlindo dažniausiai ne dėl savo kaltės ir ne iš blogos valios.

Mano įsitikinimu, pernelyg dideliuos mokesčius už šaltą vandenį reikia mokėti dėl nerūpestingo UAB

"Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis" kai kurių specialistų darbo, prastos vandentiekio įrenginių priežiūros. Dažnai daugiabučiuose namuose vanduo be naudos kažkur nuteka. Pašalinti tuos gedimus yra pirmą kartą minėtos bendrovės pareiga. Dabar ši įmonė šalto vandens skaitiklius parduoda išsimokėtinai, bet atsisako išsimokėtinai juos parduoti skolninkams. Ji šių prietaisų ir nemontuoja. Drįstu teigti, kad tokia nuostata neteisinga ir neracionali. Juk ne viena šeima tapo skolninke tik dėl butų ūkio pareigūnų apsilėdimo.

Kita vertus, sumontavus vandens skaitiklius, žmonės mažiau prasiškolintų. O įrengti butuose skaitiklius minimas kolektyvas turi visas sąlygas. To nedaro, matyt, tik dėl to, kad nenori apsikrauti papildomais darbais, kurie šiuo metu darbuotojams nustatyto atlyginimo veikiausiai nepakeltų. Tuo tarpu privatininkai ne visada gali kokybiškai skaitiklius sumontuoti, nes dažnai neturi reikiamos įrangos, dirbdami neretai panaudoja nežinia kokiam šiukšlynė rastas medžiagas. Be to, ne kiekviena šeima gali lengvai rasti 70 ar daugiau litų už šalto vandens skaitiklio įrengimą. Aš sumokėjau 73 litus. Butų ūkio specialistai šį darbą galėtų atlikti ir geriau, ir pigiau, o sunkiai gyvenantiems asmenims - ir išsimokėtinai. Tikiu, kad rajono savivaldybė "Kupiškio butų ūkio ir vandentiekio" bendrovei padės suprasti šią paprastą tiesą.

Rimantas KATKEVIČIUS
Kupiškis

PRIE DOROS ŠALTINIO

Būkim geresni

Pokario metais buvo sunku gyventi. Pasėjus grūdus, derlius išaugdavo nekoks. Laukuose nuo parako pagausėjo piktžolėlių. Daug kur mėtėsi granatos, kiti sprogstami įtaisai.

Tuo laiku gyvenom prie Nemuno. Pamenu, kaip per karą virš vandens baltuodavo užmuštų žuvų pilvai, nes tam krašte vyko įnirtingi mūšiai. Viename upės krante buvo įsitvirtinusi vokiečių kariuomenė, kitame - rusų. Stingant maisto, žuvis sprogdindavo ir vietos gyventojai. Taip prasimaitindavo viena mūsų kaimynų šeima, kur augo šeši vaikai. Vienąsyk tos šeimos tėvas, išspraudęs tarp kojų sviedinį, bandė išimti paraką, kurį naudodavo sprogmenims gaminti. Sviediniui sproguš, žmogus neteko abiejų kojų, o šalia stovėjusi žmona - rankos. Man tada ėjo aštunti metų. Būdavo, bobutė išverda cepelinų ir liepia man nunešti tai šeimai. Nešdavo jai valgyti ir kiti kaimynai.

Ir dabar yra įmonių, organizacijų, kurios pagelbsti sunkiai besiver-

čiančioms šeimoms, sušelpia našlaičius, bet žmonėse gerumo dar labai trūksta. Neretai, atsitikus nelaimei, net džiaugiamasi, atseit, jam taip ir reikia. Nuolat skaitome spaudoje, kaip vaikai dėl menkniekio užmuša ar sužaloja tėvus. Pastarieji irgi neatsilieka - savo vaikus daužo, prievartauja.

Mano manymu, šie baisūs dalykai - dėl prastų visuomenės auklėjimo pasekmių. Užaugo daug išleptintų jaunuolių, kurie nuo mažens nebuvo nei barami, nei diržiuko "skonio" pajautę.

Kita nužmogėjimo priežastis - atitolimas nuo bažnyčios. Joje turėtume lankytis ne tik per didžiąsias šventes. Į maldos namus dažniau privalėtų užsukti ir mokytojai su mokiniais. Tikėjimas įkvepia kilniems darbams. Ugdydami dvasią, būtume geresni vienas kitam, mokėtume atleisti, pamišti nuoskaudas, padėti žmonėms bėdai ar nelaimei ištikus.

Sigitas KUZMICKAS

TRADICIJOS

Pakiemiais vaikščiojo persirengėliai

Iš anksto Užgavėnių dienos pasirengę Migonių pradinės mokyklos mokiniai. Mokytojai Aušrai Gustytei patariant ir padedant, jie patys pasigamino įvairiausių kaukių, o antradienį, "pasivertę" velniais, raganomis, čigonais ir kito-

kiais personažais, tarp kurių svarbiausias vaidmuo teko Lašininiui ir Kanapiniui, vaikštinėjo pakiemiais, su švente sveikino vietos gyventojus, vijo žiemą iš kaimo.

"Atgaivos" inf.

UAB "RIVILDA"

džiovina medieną, montuoja vandens skaitiklius, atlieka įvairius statybos, remonto ir santechnikos darbus.

Teirautis tel. 52-173 arba 52-408.

Direktorius

Baltijos TV Kupiškio studijos žiūrovams pranešame, kad mūsų laikraštyje skelbtas televizijos forumas sveikatos apsaugos tema, turėjęs įvykti vasario 12 d., nukeliamas į vasario 19 d.

Klausimus forumui rajono gyventojai, kaip jau buvo informuota, gali pateikti telefonu 51-996.

DĖMESIO!

Lietuvos televizijos studijos kūrybinės grupės laidai "Po savo stogu" mūsų rajone parengti pirmieji reportažai apie sumanias besitvarkančią ūkininkų šeimas bus parodyti šiandien po "Panoramą" 20.45 val., o šią laidą numatoma kartoti vasario 20 d. ryto programoje.

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI

Jau baigiasi pirmasis šių metų ketvirtis. Tad, kurie iš Jūsų "Atgaivą" užsisakėte tik 3 mėn., pasirūpinkite jos prenumeratą pratęsti. Šią paslaugą Jums suteiks kiekvienas paštas, laiškininkas ar seniūnijos darbuotojas.

Mūsų laikraščio prenumerata 3 mėn. tekainuoja 7,50 Lt.

"Atgaivos" redakcija

GYVENTOJŲ DĖMESIUI!

Nuo 1997 m. sausio 1 dienos įsigaliojus Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymo 38 straipsniui, dėl 18 proc. PVM didėja 1 kub. m šalto vandens ir kanalizacijos, eksploatacijos mokesčio bei teritorijos valymo kainos.

Gyventojams, mokantiems sausio mėnesio mokesčius už komunalinius patarnavimus, jau priskaitomas ir pridėtosios vertės mokesčiai:

už 1 kub. m šalto vandens - 1,92 Lt (vandentiekis - 0,84 Lt, kanalizacija - 1,08 Lt)

už 1 kv. m buto eksploatacijos išlaidas ir šildymo sistemų aptarnavimą - 0,35 Lt

už teritorijos valymą (1 asmeniui) - 1,83 Lt.

UAB "Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis"

REPLIKA

Čiuożykla... turgavietėje

Po nakties lietaus, nutirpus sniegui, praėjusį šeštadienį miesto turgavietė, o ypač šiaurinė jos dalis, kur prekiaujama iš Vakarų Europos atvežtais drabužiais ir avalyne, virto tikra to žodžio prasme čiuożykla. Ant pliko ledo slidinėjo ir pirkėjai, ir pardavėjai. Vienas neatsargus žingsnis ir dažnas iš jų galėjo atsidurti ligoninės traumatologijos skyriuje.

Matyt, turgaus administracija pamiršo, jog šią prekybą vietą reikia parbarstyti smėliu. Tik neteko girdėti, kad toji turgavietės valdžia pamirštų iš prekeivių surinkti mokesčius, kurie nėra jau taip maži.

Praverstų čia ir ilgi stalai prekėms sudėti. Būtų daug patogiau tiek pardavėjams, tiek pirkėjams. O dabar drabužiai išdėliojami ant žemės, kur ir purvas, ir sniegas, ir dulkės. Deja, tokia "tvarka" šeiminkams nėra mirtis, pakol spauda pirštu nepabaksoja.

Valdas PETROŠIUS

Atsiliepiant į straipsnį "Apie nenuoširdžią pagarbą arba naujas madas"

("Atgaiva", Nr. 4, 7, 9)

Vietoj gėlės - žvakė

Prieš porą metų žiūrėdama televizijos laidą 01... 02... 03 išgirdau žinią: vienam mieste autokatastrofoje žuvo septyniolikmetis abiturientas A. V. Sunerimau. Tenai gyveno ir mano giminaitis tokiu pat vardu, pavarde. Ir amžius jo buvo toks pat. Nusprendžiau važiuoti į laidotuves, nors jokio pranešimo apie jas negavau. Kitą dieną tuoj susiruošiau kelionėn. Bet kaip važiuoti? Kelias tolimas, su persėdimais. Nėra laiko apsirūpinti vainiku ar krepšeliu. O jei ir nusipirksiu, tai kažin ar žuvo jis? Gal tame mieste yra ir kitas toks pat jaunuolis? Kur tada man dėti tą vainiką? Išmesti ar vežtis namo? O ir parsivežus kur dėti? Ką čia tampysiuos lyg katė su pūslė, - nusprendžiau. Įsidėjau į rankinuką nedidelę žvakutę ir išvažiavau.

Jaunuolį radau pašarvotą. Prinešta kupetos vainikų, krepšelių, gyvų gėlių puokščių. Prisirinkę daugybę žmonių. Aš, kaip buvo įprasta seniau, atsiklaupusi sukalbėjau "Viešpaties Angėlą", atsistojusi krikščioniškai pasisveikinau. Tada išsiėmiau iš rankinuko žvakutę, uždegiau ir pastačiau šalia karsto, pareiškiau užuojautą artimiesiems.

Nors buvau labai susijaudinusi, bet pastebėjau, kad daugelis neįprastą mano elgseną sutiko su nuostaba ir pagarba, lyg tai aš dariau kažką labai gero ar labai gražaus. Po kokių poros valandų atėjo velionio kaimynės su žvakėmis, bet be gėlių. Kitą dieną taip pasielgė dar keletas kaimynų. Kas atnešė vieną, kas dvi žvakes. Kai kurie jas užžiebė, kiti paguldė karste, prie kojų.

Į kitas laidotuves aš irgi ėjau su žvakėmis, be gėlių ir nesijačiau balta vama, darantį kažką ne taip, kaip visi. Buvau savo vietoje. Juk nuo senų laikų žmonės eidavo į laidotuves ne kaip į kokį festivalį ar balių. Ėjo ne žmonių pažūrėti ar savęs parodyti, bet užjausti, paguosti artimą, padėti jam skaudžios netekties metu. Gėlių būdavo tik tiek, kad jos netrukdytų. Tiek, kiek telpa pastatyti aplink karstą ant suolo. Būdavo maldos, raudos, giesmės, kunigo pašventinimas, Mišios ir Egzekvijos už mirusįjį.

Bet štai papūtė nauji vėjai. Ėmė garsiai šaukti apie sąžinės laisvę, išpažinti bet kokį tikėjimą arba jokio neišpažinti, o pačią sąžinę imta paminti po kojom, trypti, niekinti, pirkti ir par-

duoti. Ne viena ir ne dvi mokytojos buvo išvytos iš darbo visai nedaug laiko likus iki pensijos, atimta specialybė, paniekintos ir pasiūstos šunų šukuoti vien už tai, kad laidojant mamą buvo užėjusios bažnyčion. Kai kurioms buvo sudaryta byla ir išgrūstos į Sibirą. Baisi buvo ta sąžinės laisvė be sąžinės.

Tačiau Žemėje niekuomet nebūna tuščios vietos. Pašalino vieną kokį objektą, jo vietą tuoj užima kitas. Išvijus iš gyvenimo Dievą, atsirado šėtonas su visais savo atributais. Senus gražius papročius ir tradicijas išstūmė nauji įpročiai: girtavimas, paleistuvystė, begėdiškumas, neribotas kūdikių žudymas, - iškart visai mažiukai, paskui pamažu vis didesni ir didesni. Viskas įteisinta pagal įstatymą, o jeigu jis ką draudžia, tai galima jį apeiti. Tik pažvangink pinigine ir visų institucijų durys atsiveria, o įstatymai "užsimerkia". Tada viską galima daryti. Už nieką nebaudžia. Užtat dabar skrybų daugiau negu vedybų. Miršta žmonių daugiau nei gimsta. Išniekinta motinystė. Į jos vietą braunasi šunininkystė. Dažnai moterys, išžudžiusios savo vaikus, vonioj prausia šuniukus. Guldosi šunis į lovą, anksti rytą vyrui išėjus į darbą. Absoliuti degradacija.

Žmogus, pasiskelbęs pasaulio viešpačiu, tapo pats savo neribotų aistrų: godumo, pavydo, keršto, didybės manijos, girtavimo, sekso, narkomanijos ir kitokios bjaurasties vergu. Pradėjęs bristi per jas, brenda vis gilyn ir gilyn, kol, praradęs saiką, pavargsta ir "sprogsta". Kiek savižudybių! Ar buvo jų tiek kada nors?

Kokių aukštybių nepasiekta, vieną kartą vis vien ateina laikas mirti. O tada?.. Kas lieka atmetus amžiais susiklosčiusias tėvų ir protėvių tradicijas? Žmonės puikuojasi ir kalba: "Šitoks buvo didis žmogus! Šitoks turtingas! Šitoks viršininkas! Turėjo šitiek draugų, o įvertė jį duobę kaip gyvulį ir užkasė. Nei maldų, nei raudų, nei kryžiaus, nei kunigo, nei Mišių. Nė jokio ženklų, kad gyveno, kad buvo žmogus".

Ir kuriasi naujos tradicijos su kupetom eglės ir pušies šakų, su popierinėmis gėlėmis, su naujais sąvartynais prie kapinių, su gausiomis išgertuvėmis per gedulingus pietus, kurie vos nevirto paprastomis girtų orgijomis. Laimė, kad kunigai iš sakyklų pradėjo "praplovinėti" smegenis. Jie atsisako vykti ir į laidotuves, jei tenai bus degtinės. O tai jau buvome gerokai įsivažiavę.

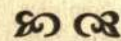
1988 m. vasarą teko dalyvauti ir giedoti šv. Mikalojaus baž-

nyčios altaristos gerb. senuko kunigo Stasio Valiukėno laidotuvėse. Jis mirė tą dieną, kai buvo pirmas Sąjūdžio mitingas prie A. Mickevičiaus paminklo. Numirė išėjęs laikyti Mišių prie altoriaus. Gražios buvo laidotuvės. Nebuvo kupetų vainikų ir krepšelių. Stovėjo karstas, be jokių dzinguliukų. Ant karsto viršaus - kuklus kryžius iš rūtų šakelių. Laidotuvėse dalyvavo visi Lietuvos vyskupai, daug kunigų ir tūkstantinė žmonių minia. Jie meldėsi, giedojo. Baigiant laidoti buvo sugiedotas Tautos Himnas. Nuskambėjo ir Maironio daina "Lietuva brangi". Dainavo žilagalviai mūsų tautos ažuolai - vyskupai, prelatai, kunigai. Jiems pritarė paprastų procesijos dalyvių minia. Daina kilo palei kalną, palei bažnyčios fasadą ir bokštus. Jos buvo pilnas Kalvarijų mikrorajonas, pilnas dangaus skliautas. Aš gyvenime negirdėjau gražiau dainuojant.

Važiuojant iš kapinių stoties link, okupantai griežė dantiomis ir laidė replikas "uže načtinajetsia demonstracij" (jau prasideda demonstracijos). Tąsyk gedulingais pietumis niekas nesidomėjo. Jų paprasčiausiai ir nebuvo.

Man giliai atminty pasiliko tos laidotuvės.

Aldona KLIMAVIČIENĖ
Kupiškis

Netikę įpročiai prais

Netekau pusbrolio. Atsisveikinti su velioniu rinkosi giminės, kaimynai, draugai. Dauguma atėjo nešini vainikais ir krepšeliais, papuoštais gyvomis ar dirbtinėmis gėlėmis. Keletas atnešė žvakių. Vienas kitas rankose turėjo voką ar gedulingo atviruko lankstą su įrašyta užuojautos žodžiais ir pinigais. Kai kas, reikšdami užuojautą, įteikė juos velionio artimiesiems, kiti padėjo šalia karsto.

Iš nenoro dalyvauti laidotuvių procesijoje, nešant krepšelių, supratau, kad tai praeinanti mada. Gal greit ateis laikas, kai ant supilto žemės kauburėlio matydami žvakes ir velionio artimųjų padėtą gėlių puokštę, pajusime tikrąją prasmę ir ramybę.

Lina RUPŠIENĖ

PIRMADIENIS, II.17

LIETUVOS

7.00 "Labas rytas".
8.30 TV techninė profilaktika.
16.00 Žinios.
16.05 Programa.
16.10 Mūsų kalba.
16.40 "Krepšinio pasaulyje".
17.05 "Gerbkime žodį".
17.10 F. "Neramioji gimnazija".
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Pirmasis kanalas.
18.25 Baltarusių programa.
18.40 Žinios.
18.50 Programa vaikams.
19.30 "01... 02... 03...".
20.00 Panorama.
20.35 F. "Vakaro šešėlis".
22.10 Reportažas iš 1996-tųjų metų dr. Jono Basanavičiaus premijos įteikimo ceremonijos.
22.25 "Eureka!".
23.00 Vakaro žinios.
23.10 Sporto studija.

TELE-3

7.55 Programa.
8.00 CNN naujienos.
8.40 "Santa Barbara".
9.30 "Kelias į dangų".
17.25 Programa.
17.30 "Britanija pasaulyje".
18.00 "POP TV".
18.55 Žinios.
19.05 "Santa Barbara".
20.00 "Papasakok savo nuotykius".
20.30 Drama "Marija la del Barjo".
21.00 "Melrouzas".
22.00 Žinios.
22.15 Sporto naujienos.
22.30 "Detektorius".

TELEVIZIJA

23.05 F. "Majamio policija".

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai...".
9.50 "Stebuklai".
15.20 Programa.
15.25 "Kritikas".
15.50 "...prieštarauk!".
16.50 "Taip. Ne".
17.40 Animac. f.
18.05 "Be namų negerai".
18.55 Teleparduotuvė.
19.00 "Stebuklai".
19.45 West kosmose-97.
20.00 Žinios.
20.25 F. "Niu Orleansas".
21.30 Abipus sienos.
22.00 Tangomanija.
22.30 Žinios.
22.45 F. "Kietas vaikas".

BALTIJOS

8.30-17.50 BBC programa.
17.50 Programa.
18.00 "Taip sukasi pasaulis".
19.00 "Berko dėsnis".
20.00 "Manuela".
20.30 "Džentelmenų šou".
21.00 Vaid. f. "Danajų dovanos".
22.55 "Bobo Morisono šou".
23.20 "Maski šou".
0.05-8.30 CNN programa.

ANTRADIENIS, II.18

LIETUVOS

7.00 "Labas rytas".
8.30 "Septynios Kauno dienos".
9.05 "01... 02... 03...".

9.25 "Eureka!".

9.55 Lietuvos Respublikos Prezidento metinis pranešimas apie padėtį Lietuvoje, jos vidaus ir užsienio politiką.
16.00 Žinios.
16.05 Programa.
16.10 "Sodų krautė".
16.40 Laida moksleiviams "Ant palangės".
17.00 Animac. f.
17.10 F. "Neramioji gimnazija".
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.25 Europos klubų krepšinio taurė.
20.00 Panorama.
20.35 Loterija "Perlas".
20.40 F. "Emilė".
21.30 "Ženkliai".
22.00 Dailės žurnalas "Galerija".
22.40 Jurijaus Smorygino choreografinė kompozicija "Mano gyvenimas".
23.00 Vakaro žinios.
23.10 Sporto studija.

TELE-3

7.55 Programa.
8.00 CNN naujienos.
8.40 "Santa Barbara".
10.10 "Marija la del Barjo".
17.25 Programa.
17.30 "Žvelkime atidžiau".
18.00 Animac. f.
18.25 "Kalifornijos svajokliai".
18.55 Žinios.
19.05 "Santa Barbara".
20.00 "Kompiuterio stebuklai".
20.30 "Marija la del Barjo".
21.00 Vaid. f. "Volkeris, Teksa-so reindžeris".

22.00 Žinios.

22.15 Sporto naujienos.
22.30 "Karštas trikampis".
23.05 F. "San Francisko gatvės".

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai".
9.50 "Stebuklai".
15.45 Programa.
15.50 Holivudo žinios.
16.20 "Gero apetito!".
16.50 Audrius Giržadas pristato.
17.40 "Kalnietis".
18.05 "Be namų negerai".
18.55 Teleparduotuvė.
19.00 "Stebuklai".
19.50 Telekazino.
20.00 Žinios.
20.25 "...prieštarauk!".
21.30 "Lietuvos ryto televizija".
22.00 X klanas.
22.30 Žinios.
22.45 Nuo... iki...
23.15 F. "Kietas vaikas".

BALTIJOS

8.30-17.50 BBC programa.
17.50 Programa.
18.00 "Taip sukasi pasaulis".
19.00 "Nešas Bridžisas".
20.00 "Manuela".
20.30 "Viskas iš pradžių".
21.00 Vaid. f. "Marteno Gero sugrįžimas".
23.00 F. "Berko dėsnis".
23.50 NBA apžvalga.
0.20-8.30 CNN programa.

TREČIADIENIS, II.19

LIETUVOS

7.00 "Labas rytas".
8.30 "Situacija".
9.00 Dailės žurnalas "Galerija".
9.40 "Teatras".
10.20 "Atmintis".
10.50 F. "Emilė".
16.00 Žinios.
16.05 Programa.
16.10 "Šarka".
16.40 "Ženkliai".
17.10 F. "Neramioji gimnazija".
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Gyvoji prancūzų kalba.
18.40 Žinios.
18.55 Programa vaikams.
19.25 "Mano namas".
19.35 "Milijonierius".
20.00 Panorama.
20.35 Loterija "Perlas".
20.40 "Nakviša".
21.45 Reti filmai. "JFK".
23.00 Vakaro žinios.
23.10 Sporto studija.
23.15 Vaidyb. f. tęsinys.

TELE-3

7.55 Programa.
8.00 CNN naujienos.
8.40 "Santa Barbara".
9.30 "Marija la del Barjo".
17.30 Programa.
17.35 "Stilius".
18.00 "Autanjanas ir trys šunietininkai".
18.25 "Kalifornijos svajokliai".
18.55 Žinios.
19.05 "Santa Barbara".
20.00 "Europos kaleidoskopas".

LNK TV

7.25 TV programa.
7.30 "Ryto ratas".
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai".
9.50 "Stebuklai".
15.45 Programa.
15.50 Holivudo žinios.
16.20 "Šou bulvaras".
16.50 "Dar ne vakaras".
17.40 "Kalnietis".
18.05 "Be namų negerai".
18.55 Teleparduotuvė.
19.00 "Stebuklai".
19.50 Telekazino.
20.00 Žinios.
20.25 Audrius Giržadas pristato.
21.30 "Žmogžudysčių skyrius-3".
22.30 Žinios.
22.45 "Holivudo žinios".
23.15 F. "Kietas vaikas".

BALTIJOS

8.30-17.50 BBC programa.
17.50 Programa.
18.00 "Taip sukasi pasaulis".
19.00 Kupiškio TV studijos programa.
20.00 "Manuela".
20.30 "Džentelmenų šou".
21.00 Vaid. f. "Laikinas vaikas".
22.55 F. "Nešas Bridžisas".
23.45 NBA. Žvilgsnis iš arčiau!
0.15-8.30 CNN programa.

Redaktorius
Algirdas PETRULIS

"Atgaivos" laikraščio redakcija
Vytauto g. 2, 4880 Kupiškis.
Tel. 51259

Redakcijos kolegija:

Ričerdas Kriovė, Povilas Narbutas,
Alė Markevičiūtė, Algirdas Petrulis,
Danutė Satkevičienė, Rima Šikšnienė.

Steigėjai ir leidėjai -

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių), Lietuvos krikščionių demokratų partijos,
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvių tautininkų sąjungos

Lietuvos šaulių sąjungos Panevėžio rinktinės Kupiškio S. Lozoraičio kuopa

SL 2062. Užsakymo Nr. 341. Spausdino UAB "Panevėžio litografija". Beržų g. 52, 5319 Panevėžys

Kupiškio
rajono
skryniai